

OBVESTILO KOMISIJE**Smernice: Izvoz, ponovni izvoz in uvoz rogov nosorogov ter trgovina z njimi znotraj Unije**

(2016/C 15/02)

1. Osnovne informacije o ohranjanju nosoroga in nevarnostih zaradi nedavnega povečanja divjega lova in nezakonite trgovine

Vrste nosorogov so vključene v Dodatek I h Konvenciji o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (CITES), izjema pa so populacije južnega belega nosoroga (*Ceratotherium simum simum*) iz Južne Afrike in Svazija, ki so navedene v Dodatku II.

Nedovoljena trgovina z izdelki iz nosoroga (zlasti rogovi) je ena glavnih groženj za preživetje vrste. Leta 2007 je bilo v Južni Afriki nezakonito ubitih samo 13 nosorogov, v zadnjih osmih letih pa se je divji lov na nosoroge močno povečal, tako da je bilo z divjim lovom v letu 2013 ubitih 1 004 nosorogov, v letu 2014 pa 1 215 ⁽¹⁾.

Sekretariat CITES je v luči 16. zasedanja Konference pogodbenic konvencije CITES, ki je potekala marca 2013, navedel:

„Število nezakonito ubitih nosorogov v Južni Afriki je doseglo najvišje ravni v novejši zgodovini, ta odvzem iz divjine pa bo na koncu postal netrajnosten, če se bo divji lov še naprej tako hitro povečeval. Odzivi na obvestili pogodbenicam št. 2012/014 in št. 2012/053 kažejo, da so pogodbenice izvedle različne ukrepe, da bi zaustavile sedanje visoke ravni divjega lova na nosoroge in povezano nezakonito trgovino z rogovi nosorogov. Kljub tem ukrepom in znatnim sredstvom, vloženim v boj proti divjem lovu na nosoroga in nezakoniti trgovini z rogovi nosorogov, ter hvalevrednim prizadevanjem izvršnih organov v več državah se število z divjim lovom ubitih nosorogov na letni ravni še naprej povečuje s hitrostjo, ki zbuja zaskrbljenost.

Nezakonita trgovina z rogovi nosorogov je še naprej ena najbolj strukturiranih kriminalnih dejavnosti, s katerimi se trenutno sooča konvencija CITES. Jasni znaki kažejo, da so v divji lov na nosoroga in nezakonito trgovino z rogovi nosorogov vključene organizirane kriminalne združbe. Te delujejo v državah na območju razširjenosti vrste in tudi v Evropi, kjer se pojavljajo kraje rogov nosorogov iz muzejev, dražbenih hiš, starinarnic in delavnic za nagačenje. Opravljeni so bili tudi zasegi v Avstraliji, Posebnem upravnem območju Hongkong in na Filipinih. V Združenih državah Amerike je bila februarja 2012 sedmim osebam odvzeta prostost na podlagi obtožb o nezakoniti trgovini z rogovi nosorogov. Nezakonita trgovina z rogovi nosorogov je torej postala velik problem, ki zadeva več celin. Za učinkovito obravnavo te grožnje sta potrebna okrepljeno mednarodno sodelovanje in dobro usklajen pregon ⁽²⁾.“

Poleg navedenega porasta divjega lova nekateri znaki kažejo, da so po EU dejavne organizirane kriminalne združbe za pridobivanje rogov nosorogov in trgovanje z njimi. To je spodbudilo Europol, da je začel izvajati poseben ukrep v zvezi z nezakonito trgovino z rogovi nosorogov v Uniji ⁽³⁾.

Več držav članic je pred sprejetjem prve različice teh smernic februarja 2011 opazilo povečanje števila vlog za potrdila za trgovino znotraj EU in ponovni izvoz rogov nosorogov, predstavljenih kot „starine“ ali „obdelani osebki“. V številnih primerih so preiskave pokazale, da dejanski motiv kupcev ni imel veliko skupnega z umetniško naravo predmetov. To je bilo razvidno iz dejstva, da so bile cene, ponujene za take izdelke v dražbenih hišah, odvisne predvsem od njihove teže in ne od drugih dejavnikov. Te cene so dosegle zelo visoke ravni, ki nimajo nikakršne povezave z umetniško vrednostjo predmetov.

Potem ko sta Združeno kraljestvo in Nemčija septembra in oktobra 2010 sprejela strogo razlago zakonodaje Unije o trgovini s takimi izdelki zunaj Unije, so druge države članice opazile, da so prejele vloge za ponovni izvoz ali prošnje za informacije o tem, kako bi obravnavale take vloge, kar kaže na to, da so se nekateri trgovci poskušali izogniti ureditvi Združenega kraljestva in Nemčije ter poiskati najlažji način za ponovni izvoz takih predmetov iz EU.

Poleg tega je bilo v zadnjem letu v EU evidentirano doslej največje število krajev rogov nosorogov iz muzejev, dražbenih hiš, starinarnic in delavnic za nagačenje. Europol je v 13 državah članicah EU evidentiral 50 primerov krajev (vključno z desetimi poskusi), v katerih je bilo ukradenih 60 osebkov. Verjetno še veliko krajev iz različnih razlogov ni bilo prijavljenih Europolu.

⁽¹⁾ https://www.environment.gov.za/mediarelease/molewa_waragainstpoaching2015.

⁽²⁾ <http://www.cites.org/eng/cop/16/doc/E-CoP16-54-02.pdf>.

⁽³⁾ <https://www.europol.europa.eu/content/press/europol-and-ireland-identify-organised-crime-group-active-illegal-trading-rhino-horn-9>.

Obstajajo znaki, da je za večino teh kaznivih dejanj morda odgovorna ena organizirana kriminalna združba. Ena tretjina prijavljenih kraj rogov je bila pripisana neposredno tej organizirani kriminalni družbi, do zdaj pa ni bila na tem področju kriminala odkrita nobena druga organizirana kriminalna združba.

Ta združba običajno prodaja posrednikom, ki so očitno odgovorni za povečanje števila vlog za potrdila in dovoljenja za trgovino z rogovi nosorogov.

Člani združbe se redno udeležujejo dražb in obiskujejo prodajalce starin, da bi kupili ali morda celo ukradli nameščene ali obdelane rogove nosorogov. Sumi se, da jih predajajo naprej posrednikom, ki oskrbujejo kitajski in vietnamski trg.

Opaženo je bilo, da se je združba od uvedbe omejitev prodaje rogov nosorogov na dražbah v Združenem kraljestvu osredotočila na dražbene centre v drugih državah članicah.

Močno se domneva, da se rogovi nosorogov, zlasti tisti, ki so predstavljeni kot starine ali obdelani osebki, morda znova izvozijo iz EU, da bi se spodbudilo povpraševanje po rogovih nosorogov za rabo v medicini v Aziji. Ta trgovina bi lahko dodatno spodbudila povpraševanje po takih izdelkih v regiji in ohranila visoko raven cen ali vplivala na njihovo povišanje. Po drugi strani pa tako veliko povpraševanje po izdelkih velike vrednosti pomeni donosen trg, ki je zelo privlačen za divje lovce in nezakonite trgovce. Take razmere bi jih lahko spodbudile h kriminalnim dejavnostim, ki bi dodatno ogrozile ohranjanje preostalih populacij nosorogov.

To opozarja na potrebo, da države članice še naprej uporabljajo zakonodajo EU o trgovini s prostoživečimi vrstami na način, ki varuje vrsto in zagotavlja njeno ohranjanje. Pričakuje se, da bi to lahko prisililo navedeno organizirano kriminalno združbo k skrajnim ukrepom za pridobitev rogov nosorogov, zaradi česar bo bolj dovzetna za ukrepe pregona.

Na 16. zasedanju Konference pogodbenic konvencije CITES je bi sprejet Sklep 16.84, v skladu s katerim bi morale pogodbenice:

- „(f) uvesti ustrezne nacionalne ukrepe v podporo izvajanju konvencije CITES za zakonsko ureditev notranje trgovine z osebki nosorogov, vključno s tistimi, za katere je iz spremnega dokumenta, embalaže, oznake ali etikete oziroma katerih koli drugih okoliščin razvidno, da so del nosoroga ali izdelek iz njega;
- (g) razmisliti o uvedbi strožjih nacionalnih ukrepov za zakonsko ureditev ponovnega izvoza izdelkov iz rogov nosorogov iz katerega koli vira.“

Sekretariat je sklical zasedanje projektne skupine za izvajanje konvencije CITES v zvezi z nosorogi, ki je potekalo 28. in 29. oktobra 2013 v Nairobiju v Keniji ⁽¹⁾. Na zasedanju so se sestali različni strokovnjaki in predstavniki iz 21 držav, prizadetih zaradi divjega lova na nosorože in nezakonite trgovine z njihovimi rogovi. V skladu s strategijami in predlaganimi ukrepi:

„1. Vse pogodbenice bi morale: [...]

- (k) izvajati ukrepe za ustrezno spremljanje dejavnosti dražbenih hiš, izklicevalcev in trgovine s starinami za preprečitev nezakonite trgovine z rogovi nosorogov;“

Regulativni okvir Unije o trgovini s prostoživečimi vrstami je treba razlagati glede na njegove cilje in načelo previdnosti ter ob ustreznem upoštevanju najnovejšega razvoja dogodkov. Glede na to, da se zdi, da si v številnih državah članicah nekateri trgovci usklajeno prizadevajo pridobiti rogove nosorogov znotraj EU, preden jih (znova) izvozijo v Vzhodno Azijo, so potrebne tudi smernice za zagotovitev, da imajo vse države članice skupen pristop, kar zadeva izvoz in ponovni izvoz takih izdelkov (glej oddelek 3 spodaj).

Države članice naj posebno pozornost namenijo vlogam za trgovino z rogovi nosorogov znotraj Unije, saj bi jih lahko trgovci uporabili tudi za pridobivanje rogov nosorogov in njihovo nezakonito prodajo v Azijo ali za pridobivanje potrdil, ki bi jih nato zlorabili. Priporočila za obravnavo takih vlog so navedena v oddelku 4 spodaj.

Potrebne so tudi smernice glede vlog za uvoz v EU izdelkov iz nosorogov, ki so predstavljeni kot „lovske trofeje“ (oddelek 5).

2. Narava tega dokumenta

To so smernice, ki so jih pripravile službe Komisije, soglasno pa potrdil Odbor Unije za trgovino s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, ustanovljen v skladu s členom 18 Uredbe Sveta (ES) št. 338/97 ⁽²⁾, in s tem tudi pristojni organi držav članic Unije.

⁽¹⁾ Glej <http://cites.org/sites/default/files/notif/E-Notif-2014-006A.pdf>.

⁽²⁾ UL L 61, 3.3.1997, str. 1.

Predstavljajo, kako službe Komisije in države članice razlagajo in nameravajo uporabljati Uredbo (ES) št. 338/97 ter kateri ukrepi po njihovem mnenju pomenijo dobro prakso, nimajo pa zakonske moči. Za ta dokument še vedno velja pravo Unije in zlasti določbe Uredbe (ES) št. 338/97.

Službe Komisije ga objavijo v elektronski obliki, objavijo pa ga lahko tudi države članice.

Dokument bo v drugem polletju leta 2016 pregledal Odbor Unije za trgovino s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami.

3. Smernice o razlagi pravil EU o izvozu in ponovnem izvozu rogov nosorogov: vloge za dovoljenja v skladu s členom 5 Uredbe (ES) št. 338/97

Pravne akte Unije je treba razlagati v skladu z njihovimi cilji. Člen 1 Uredbe (ES) št. 338/97 določa, da je cilj Uredbe „varovati prosto živeče živalske in rastlinske vrste ter zagotoviti njihovo ohranitev, tako da se [...] zakonsko uredi trgovina z njimi“. Zato je treba določbe Uredbe razlagati v skladu z goraj navedenim ciljem.

Poleg tega člen 191(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) določa, da mora okoljska politika Unije temeljiti na previdnostnem načelu. To načelo pomeni, da če se za ukrep sumi, da lahko povzroči škodo družbi ali okolju, in ni znanstvenega soglasja o tem, ali je ukrep ali politika škodljiv, dokazno breme, da ni škodljiv, nosijo tisti, ki ga sprejmejo. Namen načela je zagotoviti višjo raven varstva okolja s preventivnim odločanjem v primeru tveganja. V praksi je področje uporabe tega načela široko in vključuje tudi potrošniško politiko, zakonodajo Unije na področju hrane ter zdravje ljudi, živali in rastlin.

V skladu s stalno sodno prakso Sodišča Evropske unije se previdnostno načelo uporablja med drugim pri razlagi in uporabi pravnega reda Unije na področju okolja ter s tem tudi pri razlagi in uporabi Uredbe (ES) št. 338/97.

Države članice bi morale previdnostno načelo uporabljati pri izvajanju diskrecijske pravice v skladu z Uredbo (ES) št. 338/97. V zvezi s tem bi se morale sklicevati na sporočilo Komisije z dne 2. februarja 2000 o previdnostnem načelu⁽¹⁾, v katerem so podrobno navedeni premisleki, potrebni za pravilno izvajanje tega načela.

V skladu s členom 5(2)(d) Uredbe (ES) št. 338/97 se morajo upravni organi pri presoji vlog za izvoz ali ponovni izvoz rogov nosorogov „po posvetovanju s pristojnim strokovnim organom prepriča[ti], da ni drugih dejavnikov, povezanih z ohranitvijo vrste, ki bi preprečevali izdajo izvoznega dovoljenja“. Zadevne določbe veljajo za vloge za dovoljenje za izvoz in tudi ponovni izvoz osebkov vrst, navedenih v prilogah A in B.

Ta pogoj velja za vse rogove osebkov nosorogov ne glede na to, ali se štejejo za „obdelane osebkke“ ali ne.

Službe Komisije in Odbor Unije za trgovino s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami menijo, da bi morale države članice v sedanjih okoliščinah in če ne bodo predloženi trdni znanstveni dokazi o nasprotnem, v skladu s previdnostnim načelom upoštevati, da obstajajo resni dejavniki v zvezi z ohranitvijo vrst nosorogov, ki preprečujejo izdajo dovoljenj za izvoz in ponovni izvoz.

Zato službe Komisije in Odbor Unije za trgovino s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami menijo, da lahko države članice upravičeno zagotovijo, da se kot začasni ukrep ne izdajajo dovoljenja za izvoz ali ponovni izvoz rogov nosorogov, razen v primerih, ko je popolnoma jasno, da se bo dovoljenje uporabilo za zakonite namene, kot v primerih, kadar:

1. je predmet del dejanske izmenjave kulturnih ali umetniških del med uglednimi ustanovami (tj. muzeji);
2. se je upravni organ zadevne države članice prepričal, da je predmet priznano umetniško delo in da njegova vrednost zagotavlja, da se ne bo uporabil za druge namene;
3. predmet ni bil prodan in je družinska dediščina, ki se giblje zaradi selitve družine ali kot del zapuščine; ali
4. je predmet del dobronamernega raziskovalnega projekta.

⁽¹⁾ COM(2000) 1 final – (še ni objavljeno v Uradnem listu).

V zvezi s (ponovnim) izvozom na Kitajsko se uporabljajo dodatne zahteve: vloge za dovoljenje za izvoz ali ponovni izvoz rogov nosorogov na Kitajsko bi bilo treba zavrniti glede na to, da kitajska nacionalna zakonodaja prepoveduje uvoz rogov nosorogov in notranjo trgovino z njimi⁽¹⁾. To vključuje predkonvencijske in umetniške predmete. Edina izjema od te prepovedi se nanaša na rogove, ki so nameščeni in uvoženi kot del lovske trofeje⁽²⁾.

Ta ureditev velja za celinsko Kitajsko, ne pa za Hongkong, Macao ali Tajvan, kjer zakonodaja dovoljuje trgovino z rogovi nosorogov v skladu s pravili konvencije CITES.

Zadevna država članica bi morala pred izdajo izvoznega dovoljenja v skladu s pogoji, določenimi v tem oddelku, o tem obvestiti organe CITES namembne države in preveriti, ali se strinjajo z uvozom zadevnega osebka. Preveriti in evidentirati je treba identiteto izvoznika in uvoznika (npr. s hranjenjem kopije njunih identifikacijskih dokumentov).

4. Trgovina znotraj EU: smernice za izvajanje člena 8(3) Uredbe (ES) št. 338/97 za rogove nosorogov

Države so pred sprejetjem prve različice teh smernic prejemale vse več vlog za potrdila za trgovino z rogovi nosorogov znotraj EU v skladu s členom 8(3) Uredbe (ES) št. 338/97. Potrebne so smernice na ravni EU, da se zagotovi skladna obravnava teh vlog po vsej EU.

1. Najprej je treba poudariti splošno pravilo, da je v skladu s členom 8(1) Uredbe (ES) št. 338/97 prepovedana trgovina znotraj EU z osebki iz Priloge A. Člen 8(3) *dovoljuje* državam članicam, da odstopajo od te prepovedi, če so izpolnjeni nekateri pogoji (navedeni v pododstavkih od (a) do (h))⁽³⁾. Vendar uporaba izraza „lahko“ v členu 8(3) jasno kaže, da države članice niso dolžne izdati potrdila za trgovino znotraj EU, kadar so navedeni pogoji izpolnjeni (razen če se to sicer zahteva v skladu s pravom Unije, kot na primer pri izvajanju načela sorazmernosti). Organ mora pri odločanju o izdaji ali zavrnitvi izdaje potrdila ustrezno uporabiti svojo diskrecijsko pravico.

Zato se za člen 8(3) ne more šteti, da daje vsakemu vložniku pravico do potrdila za trgovino znotraj EU, četudi je izpolnjen eden od pogojev iz pododstavkov od (a) do (h). Poleg tega za člen 8(3) velja previdnostno načelo, in kakor je navedeno zgoraj, dokazno breme za dokazovanje zakonitosti in skladnosti posla s cilji Uredbe (ES) št. 338/97 zato nosi vložnik.

Država članica ima v skladu s pravom Unije ob prejemu vloge za komercialno uporabo rogov nosorogov znotraj EU v skladu s členom 8(3) pravico zavrniti izdajo potrdila, četudi je izpolnjen eden od pogojev iz pododstavkov od (a) do (h), če je zavrnitev skladna z načelom sorazmernosti (tj. zavrnitev je primerna za varovanje prostoživečih živalskih ali rastlinskih vrst ali za zagotovitev njihove ohranitve in ne presega tistega, kar je potrebno za uresničitev navedenega cilja). Službe Komisije in Odbor Unije za trgovino s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami menijo, da se bo to zgodilo, kadar vložnik ne bo prepričljivo dokazal zakonitosti in skladnosti posla s cilji Uredbe (ES) št. 338/97.

Brez poseganja v prejšnji odstavek in zaradi okoliščin, opisanih v prvem oddelku tega dokumenta, bi morale države članice kot začasni ukrep načeloma zavrniti vse izdaje potrdil za rogove nosorogov v skladu s členom 8(3).

2. Če kljub zgoraj navedenim priporočilom določbe nacionalne zakonodaje države članice njenim organom ne dovoljujejo zavrnitve vlog za potrdila za trgovino z rogovi nosorogov znotraj EU, kakor je opisano zgoraj, bi bilo treba slediti spodnjim priporočilom.

⁽¹⁾ Ta prepoved je določena v skladu z okrožnico državnega sveta o prepovedi trgovine z rogovi nosorogov in tigrovimi kostmi št. 39/1993 z dne 29. maja 1993.

⁽²⁾ Odlomek iz opozorila 41 v zvezi s konvencijo CITES (februar 2012): „Kitajska prepoveduje uvoz rogov, ki niso nameščeni kot del lovske trofeje. To pomeni, da se sam rog ne more uvoziti na Kitajsko. Ta ukrep so kitajski organi uvedli v podporo pobudam, ki so jih sprejele druge države, da bi čim bolj zmanjšale nezakonito trgovino. Vendar ta prepoved ne velja za lovske trofeje, pri katerih je nosorogov rog del trofeje. Nameščena glava, ramena ali celotno telo z rogovi se kot lovska trofeja lahko uvozijo na Kitajsko iz katere koli države porekla. Prepoved seveda prav tako ne velja za rogove na živih nosorogih, za katere je odobren uvoz.“

⁽³⁾ Glej odstavke od 32 do 34 sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi C-510/99 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61999CJ0510:EN:HTML>).

Glede na povečanje nezakonitih dejavnosti, povezanih z rogovi nosorogov, v EU ter vključenost organiziranega kriminala v pridobivanje in komercializacijo takih izdelkov se državam članicam priporoča, naj uporabijo pristop, ki temelji na analizi tveganja, in zagotovijo kar najskrbnejši pregled vlog za potrdila za trgovino znotraj EU. V tem okviru je zlasti pomembno, da so združbe, vključene v kriminalne dejavnosti v zvezi z rogovi nosorogov, goljufivo uporabljale potrdila Unije za trgovino znotraj EU, izdana v skladu s členom 8(3), kot dokumente, namenjene dokazovanju zakonitosti ukradenih osebkov. Poleg tega so bili v zadnjem času ukradeni osebki dani v prodajo, zlasti v dražbenih hišah v Uniji.

Zato obstaja tveganje, da te združbe uporabljajo potrdila Unije za trgovino znotraj EU v okviru svoje skupne strategije za pridobivanje rogov nosorogov in nezakonito trgovino z njimi. Države članice so odgovorne za preprečevanje izdajanja potrdil, ki bi lahko omogočila take dejavnosti, in bi zato morale take vloge za trgovino znotraj Unije obravnavati na način, ki čim bolj zmanjša to tveganje.

3. V skladu z Uredbo (ES) št. 338/97 je izvoz ali ponovni izvoz osebkov vrst, navedenih v Prilogi A, dovoljen samo v izjemnih primerih. Če torej organi države članice po opravljeni ustreznih oceni tveganja, kot je opisano zgoraj, menijo, da ni tveganja, da bi izdaja dovoljenja lahko koristila osebam, vključenim v nezakonito pridobivanje rogov nosorogov ali trgovino z njimi, mora še vedno veljati stroga razlaga za pogoje, ki dovoljujejo izdajo dovoljenja v skladu s členom 8(3) ⁽¹⁾.

Ureditev, ki velja za trgovino z rogovi nosorogov znotraj Unije, se razlikuje glede na pogoje, določene v pododstavkih (a), (b) in (c) člena 8(3).

V skladu s členom 8(3)(a) (tj. osebki, „ki so bili pridobljeni v Skupnosti ali so bili vanjo vneseni, preden so se zanje začele uporabljati določbe, ki se nanašajo na vrste iz Dodatka I Konvencije ali iz Priloge C1 Uredbe Sveta (EGS) št. 3626/82 ⁽²⁾ ali iz Priloge A“) je bistveno, da mora vložnik dokazati, da so bili osebki pridobljeni v EU ali vanjo vneseni pred 4. februarjem 1977 za vse vrste nosorogov, razen za belega nosoroga (za katerega velja datum 1. julij 1975). Če vložnik ne more zagotoviti takega dokazila, se potrdilo ne bi smelo izdati.

Zdi se, da so številni predmeti predstavljeni kot „obdelani osebki“, katerih komercialno uporabo urejata člen 8(3)(b) Uredbe (ES) št. 338/97 in člen 62(3) Uredbe Komisije (ES) št. 865/2006 ⁽³⁾. Če predmet izpolnjuje pogoje iz člena 2(w) Uredbe Sveta, da se lahko šteje za obdelani osebki, potrdilo za njegovo komercialno uporabo znotraj Unije ni potrebno. Vendar je treba opredelitev pojma „obdelani osebki“ prav tako ozko razlagati:

- vložnik mora najprej dokazati, da je bil osebki pridobljen „50 let pred začetkom veljavnosti Uredbe (ES) št. 338/97“, tj. pred 3. marcem 1947.
- Poleg tega dejstvo, da je nosorogov rog zgolj nameščen na ploščo, ščit ali drugo vrsto podlage, ne da bi bilo njegovo naravno stanje kakor koli spremenjeno, ne bi smelo zadostovati, da bi se izdelek štel za „obdelani osebki“ v skladu s členom 2(w) Uredbe (ES) št. 338/97. Smernice Evropske komisije o obdelanih osebkih bi bilo treba ustrezno spremeniti in tudi bodo spremenjene. Nadalje bi bilo treba strogo in temeljito preučiti tudi zahtevo iz člena 2(w), da so bili osebki spremenjeni za „nakit, okrasje, umetnine, uporabne predmete ali glasbene instrumente“, saj se v nekaterih nedavnih primerih zdi, da umetniška narava spremembe (kot so obsežna rezbarija, gravura, vstavitev ali dodajanje umetniških ali uporabnih predmetov itd.) ni bila jasna, zato pogoji iz člena 2(w) niso bili izpolnjeni.

Kadar so vloge za trgovino z rogovi nosorogov znotraj Unije vložene v skladu s členom 8(3)(c), so države članice opozorjene, da je uvoz rogov nosorogov (kot osebnih predmetov, zlasti lovskih trofejev) možen le za nekomercialne namene, zato njihovim lastnikom ni mogoče izdati potrdila za komercialno uporabo znotraj Unije v skladu s členom 8(3)(c).

4. Če se potrdilo izda, bi moral biti v njem zadevni predmet dovolj podrobno opisan, da je jasno, da se lahko potrdilo uporablja samo za zadevni osebki in da ga ni mogoče zlorabiti za druge osebke. Poleg tega lahko države članice, kadar jim zakonodaja to omogoča, preučijo možnost primerjanja, preverjanja in evidentiranja identitete vložnika in kupca (npr. s hranjenjem kopije njunih identifikacijskih dokumentov). Mogoče bi bilo določiti pogoj, ki obvezuje prodajalca, da mora organe obvestiti o identiteti kupca.

⁽¹⁾ V skladu s pravom Unije, kot ga razlaga Sodišče, je treba izjeme od pravil v pravu Unije vedno razlagati ozko.

⁽²⁾ UL L 384, 31.12.1982, str. 1.

⁽³⁾ UL L 166, 19.6.2006, str. 1.

Nadalje bi bilo treba potrdila Unije za trgovino znotraj EU izdati na podlagi določenega posla prenosa (samo za en posel), kar pomeni tudi, da bo potrdilo veljalo samo za imetnika, navedenega v okencu 1 zadevnega potrdila. To temelji na drugem pododstavku člena 11(3) Uredbe (ES) št. 865/2006, ki državam članicam dovoljuje „izdajo potrdil o določenih poslih prenosa tudi, kadar se šteje, da obstajajo drugi dejavniki, povezani z ohranitvijo vrst, ki preprečujejo izdajo potrdila za določene osebkke“.

5. Uvoz „lovskih trofej“ nosorogov v EU

Medtem ko ni dovoljen vnos nosorogov ali iz njih pridobljenih izdelkov v EU za komercialne namene, se lahko v skladu s členom 57 Uredbe (ES) št. 865/2006 pod določenimi pogoji vnos v EU dovoli za lovske trofeje⁽¹⁾, ki se štejejo za osebne ali gospodinjske predmete.

V skladu z Uredbo Komisije (EU) 2015/870⁽²⁾ o spremembi Uredbe (ES) št. 865/2006 je za prvi vnos lovskih trofej osebkov vseh vrst nosorogov v EU potrebna predložitev uvoznega dovoljenja države članice EU, ki je uvoznica. V skladu s pravom EU so take lovske trofeje osebni in gospodinjski predmeti ter bi morali po uvozu ostati v lasti lastnikov. Ni jih mogoče prodajati ali kako drugače uporabljati za komercialne namene.

V zadnjih letih so določbe o trgovini z lovskimi trofejami vrst nosorogov namenoma zlorabljale mreže, ki so najele ljudi v državah uvoznicah, jim plačale potovanje v Južno Afriko in tudi safarije za lov na nosoroge ter si nato prilastile rogove in jih nezakonito prodale v azijske države. Poleg razširjene zlorabe lovskih trofej nosorogov za nezakonite komercialne namene na Češkem so preiskave, opravljene na Slovaškem in tudi v tretjih državah (ZDA), pokazale, da kriminalne mreže na splošno uporabljajo podoben način delovanja z najemanjem „lažnih lovcev“ in celo „dobrovernih lovcev“ za usmerjanje rogov nosorogov iz Južne Afrike vse do Azije.

V zvezi s to težavo je projektna skupina za izvajanje konvencije CITES v zvezi z nosorogi (glej opombo 4) priporočila „izvajanje zakonodaje in nadzora nad izvrševanjem, da se prepreči, da se rogovi, ki so del zakonito pridobljenih trofej, uporabijo za druge namene, kot so lovske trofeje, in da se zagotovi, da te trofeje ostanejo v lasti njihovih lastnikov v skladu z namenom, navedenim v izvoznem dovoljenju CITES“.

V zvezi s tem se priporoča, naj države članice EU:

1. pri odločanju o izdaji uvoznega dovoljenja za lovsko trofejo osebk nosoroga:
 - posebno pozorno preverijo, ali ima vložnik lovske izkušnje, in ga obvestijo, da se lahko uvoz v EU dovoli samo za osebno uporabo,
 - po potrebi navežejo stik z državo izvoznico, da se zagotovi, da so upravni organi CITES seznanjeni z načrtovanim lovom in izvozom ter da nimajo informacij, ki bi preprečevale izdajo uvoznega dovoljenja vložniku;
2. ob izdaji izvoznega dovoljenja (potem, ko so ustrezno preverile izpolnitev vseh pogojev v skladu z Uredbo 338/97 in povezanimi uredbami Komisije) v dovoljenje vključijo naslednje besedilo: „Ta lovška trofeja se uvozi samo za osebno uporabo. Predmet ostane v lasti imetnika tega dovoljenja. Na zahtevo se predloži pristojnim organom.“;
3. kadar nacionalna zakonodaja to omogoča, izvedejo preglede na podlagi tveganja za osebe, ki so od leta 2009 uvažale lovske trofeje nosorogov⁽³⁾, da bi preverile, ali imajo trofeje še vedno v lasti, rezultate zadevnih pregledov pa sporočijo drugim državam članicam EU, Evropski komisiji in sekretariatu CITES.

⁽¹⁾ Lovska trofeja je opredeljena v členu 1(4b) Uredbe (ES) št. 865/2006.

⁽²⁾ UL L 142, 6.6.2015, str. 3.

⁽³⁾ Za uvoz lovskih trofej nosorogov, izveden pred začetkom veljavnosti zahteve za uvozna dovoljenja, je mogoče informacije o vložnikih za lovske trofeje nosorogov pridobiti na zahtevo od držav izvoznic.